

SZABOLCS.

Vegyes tartalma heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Kiadó-tulajdonos: a „szabolcsmegyei lapkiadó-társulat.”

Előfizetési árak:

Egész évre	4 ft.
Félévre	2 ft.
Szűvevényre	1 ft.

Szerkesztői iroda, hová a lap szellemi részét tárgyzó küldemények intézendők: **Semináriumi épület.**

Bérmintetlen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el. A közíratok nem adhatók vissza.

Kiadó-hivatal,

ahová az előfizetési pénzek, a lapba szánt hirdetések és felszólamlások küldendők: **Nagy tér 136. sz. a.**

Hirdetési díjak:

Minden 5 hasábos petit-sor egyszeri hirdetésnél 5 kr. többszörinél 4 kr.
Terjedelmes hirdetések (többszöri beiktatás), kedvezőbb feltételek alatt eszközölhetők.
Minden egyes beiktatás után kinestári illeték 30 kr.
A nyílt-térben minden három hasábos garmond-sor díja 20 kr.
Az előfizetők a hirdetések megszüntetésénél, 20%-nyi kedvezményben részesülnek.

A „Szabolcs” t. ez. előfizetőihez.

Lapunk néhány nap múlva ismét befut egy negyedévi időközt. Három hóval idősebb lesz tehát ifjú vállalatunk és egyszersmind igen természetesen, erősebb is; kivált ha t. ez. előfizetőink részvéte és pártfogása sem fog csökkenni.

Öszinte hazafias köszönetet nyilvánítunk lapunk eddigi tisztelt előfizetőinek, akik szerény vállalatunkat anyagi és szellemi támogatásukban részesíteni kegyesek voltak; s honfiai kézszerítással fordulunk Szabolcsmegye azon tisztelt fiaihoz, akik eddig bármilyen okból lapunktól távol állottak: ajándékozzanak meg bizalmukkal s támogassák szerény vállalatunkat nehéz feladatának megoldásában.

Ami buzgalmat és igyekezetet eddig kifejtettünk lapunk körül, tettük azt azon nemes indokból, hogy forrón szeretett hazánknak s a közügyeknek azáltal is némi szolgálatot tegyünk.

Tudva azt, hogy az embert emberrel egyedül a társadalmi élet, a művelődés és okulás teszi: nem mulasztottunk el egyetlen alkalmat sem, hogy majd ez, majd ama napki kérdés felől, tájékozzát, irányt adjunk lapunk t. olvasóinak.

Oktatni, nevelni fogjuk ezután is a népet, hogy: „tudja felfogni emberiségi hivatását, tanulja szeretni hazáját, megismerni alkotmányát, történetét, tisztelni a törvényt és észszerűen élni jogaira.” Mert ez az a cél, mely felé népünket vezetni kell, hogy végre ne csak polgárok, hanem hazafiak és emberek is legyenek.

Íparkodni fogunk, hogy lapunkat, mely most sem áll az utolsó közt, minden tekintetben emeljük. Jelszavunk ezentúlra is a „szabad elvű haladás” leendő.

Különösen ajánljuk lapunkat a községeknek; miután célunk a jövő évnegyedben, hogy a „Szabolcs”-ot a megyei közigazgatási hatóság közlönyévé tegyük, mely mint ilyen, minden felsőbb és megyei szabályrendeleteket hozni fog.

Az előfizetési feltételek maradnak az eddigiek, vagyis egész évre 4-, félévre 2-, negyedévre 1 ft.

Az előfizetési díjak beküldésénél, kérjük a postautalványt venni igénybe.

Nyiregyháza, jun. 21.

A szerkesztőség.

A lapkiadó-társulat.

A nők társadalmi és politikai állása hazánkban.

II.

Ha van állam, melyben a nőknek nem lehet panaszt emelni és zugolódni a törvényhozás ellen, úgy bizonyosan a magyar állam az.

Nem volt és nincs a föld kerekén törvényhozás, mely a nőről oly nagylelkűen gondoskodott volna, mint a magyar törvényhozás.

Alig van nép, mely a nők iránt oly hártalan kagyeletet tanusított volna, mint a

magyar nép. Épen ezért méltán roszul eshetik minden magyar embernek, hogy még mindig akadnak a nagyvilágban írók, akik rólunk úgy nyilatkoznak, mint „barbár és vad népről.” Csak egy tekintetet kellett volna vetni törvényeinkbe, ama derék tudós uraknak és meggyőződhetek volna azon igazságról, hogy az a nép, mely a nők iránt oly tisztellel viseltetik, mely a nő jogainak megővésére már a legrégibb idők óta, oly törvényeket alkotott, mint a magyar, az nem lehet vad és durva.

Nem lehet tehát okuk a magyar nőknek zugolódni a magyar törvényhozás ellen, mely mindig nagylelkű, lovagias és nemes volt a nők irányában.

De nézzük, miként gondoskodott a magyar törvényhozás a nőkről. Ismerkedjünk meg a magyar törvényeknek a nőkre vonatkozó részeivel. Ugy hiszem, hogy ezzel csak hasznos szolgálatot teszek a nőnemnek.

Nézzük először is a teljes korúságot, mint amely a pályaválasztásnál s az örendelkezésnél, oly fontos és jelentékeny tényező.

A „hármaskönyv” I. rész 111. czim 2-ik §-a azt mondja ugyan, hogy a férfi csak 24-, a nő pedig már 16 éves korában teljeskorú; de az I. rész 112. czim 1. §. a nőket, nemük gyengesége miatt, férjhez menetelőkig, gyámság alá helyezi. Ez ellenmondásnak látszó intézkedés aképp értendő, hogy a teljes- vagy nagykorúságnak legfontosabb vivmánya a gyámság alóli felszabadulás lévén (melyben a nők csak férjhezmenetelkor részesülhetnek), a nőnek 16-ik évében beálló teljeskorúsága inkább a testi fejlődésre s azon előjogára vonatkozik, melyszerént, míg a férfi csak 24-, a nő már 16-ik évében folyamodhatik önálló iparengedélyért. E törvényintézkedés oda célozott, hogy amennyiben a nő testileg korábban fejlődik, kivánatos dolog, hogy minél előbb férjhez mehessen; amit legkönyebben elősegít az, ha a törvény megengedi, hogy mielőbb önálló üzletet nyithasson.

Azon megszorításnak látszó törvényintézkedés tehát, melyszerént a férfi 24-ik éve betöltésével, a nő pedig csak férjhezmenetelével válik nagykorúvá, inkább kedvezmény a nőkre nézve.

A törvényhozás ez intézkedése, megemlíti a nőket a befogatások és megcsalásoktól; amennyiben gondoskodott arról, hogy ha a nő adósságért beperlik, vagy ha hátrányos üzletet kötött férjhezmenetele előtt: elég legyen csak kiskorúságára hivatkozni, hogy az egész ellene támaszott kereset megsemmisítessék.

A saját üzlettel bíró hajadon azonban, etekintetben kivételt képez; valamint az is, aki idegen helyen ellátáson van: mindkét esetben köteles adósságát megfizetni.

Ily jogi megszorítása a nőnek még az is, hogy idegen kiskorúak gyámja nem lehet; csakis saját gyermekeinek lehet gyámja ekkor is, a vagyon kezelésére gondnokot ad mellé a törvény. Ez intézkedést is inkább

kiméletből, mint jogszorításból tette a törvényhozás.

A női jogok megszorításának mondják még azt az intézkedést is, hogy a nő férjhezmenetelével elveszti családi nevét s férjeét veszi fel; de amennyiben ugyanaz a törvény, a fiúsítást megengedi, figyermek hiányában a leány törvényesen fiúsíttatván, családja nevét férjhezmenetele után is megtartja és polgári jogaira nézve férfianak tekintetik: e törvény sem nevezhető túlszigorúnak.

Negyedik jogi megszorítása a nőnek hazánkban az, hogy nem bír szenvedő váltó képességgel; vagyis kölcsön adhat ugyan másnak pénzt váltóra, amit a törvény eselekvő váltóképességgel nevez; de a nő maga nem vehet fel váltóra pénzt még ha férjnél van is, — illetőleg váltóilag be nem perelhető a váltóra felvett pénzért. Mint köztörvényi adósság azonban, megvehető, ha t. i. férjnél van, és saját vagyonnal bír.

A jogtudomány átalában, a váltójog pedig oly nehéz és hálózatos, mely mély logikát, éles ést igényel. Innét van, hogy a jó váltóüggyvéd, még ma is a ritkaságok közé tartozik.

Azon esetben azonban, ha a nő bejegyzett kereskedő, szenvedő váltóképességgel is bír.

A legfontosabb megszorítása a nőnek azon törvényintézkedés, melynélfogva a nőnek ingósága, hozománya a férj rendelkezése alatt áll addig, míg ez él anyira, hogy ha a férj például csőd alá kerülne, minden a háznál létező ingóság a férj tulajdonánál tekintetik mindaddig, míg annak ellenkezője be nem bizonyul. Ha ellenben a nő kerülne csőd alá, csak azok soroztatnak a csődtömegbe, melyekről nyilván bebizonyul, hogy nem a férj tulajdonai. A férjhezmenetelnél igen észszerű tehát, ha a nő ingóságai nevének kezdőbetűivel megjegyeztetnek; a kereskedő neje pedig igen okosan eszelekszik, ha hozományát a hatósággnál bejegyezteti.

Ez intézkedésnek indokát abban találhatni, hogy mivel a férj rendesen a család ápolója, fenntartója, igen természetes, ha a háznál levő tárgyak a férjének védelmezettek, míg annak ellenkezője be nem bizonyul.

Utolsó megszorítás a nők jogéletében az, hogy az ugynevezett honoratiorok, vagyis a művészek, írók, tanárok, tanítók, tudósok, orvosok, ügyvédek, tisztviselők, gyógyszerészek nejei, a vagyonra nézve, nem tekintetnek közszerzőknek, melynek jogi következménye az, hogy a férj halála után, a nőt nem illet a házasság tartama alatt szerzett vagyon fele; ellenben a földművesek, polgárok és kereskedők nejei szabadon rendelkezhetnek a szerzemény felével.

E törvényintézkedésnek oka abban rejlik, hogy a fentebb nevezett állások oly szellemi minősítvényt tételnek fel, minőkkel a nők nem bírnak következképp, közszerzőknek nem tekintethetnek.

Ha a női emancipáció eszméje érvényre jut, a honoratiorok és polgárok

nejek közti eme különbség, természetesen magától megszűnik.

Ez előszámlált és körülírt jogi megszorítások után, nézzük a nők előjogait.

A nők előjogai eloszlanak általánosságokra, melyek minden nőre kiterjednek, és különösekre, melyekben a nők mint hajadon, menyasszony, hitves és özvegy részesülnek.

Ily általános előjoga a nőnek az, hogy ha nem nemes nő, nemes férfihoz megy nőül, ő is nemesség válik, mit csak akkor vesz el, ha férje halála után nem nemes emberhez menne nőül. E nemesség „közlött” nemességnek nevezetik. Ellenben ha nem nemes férfi nemes nőt vesz el, a férj nem lesz nemes.

Másik előjoga a nőnek továbbá az, hogy míg a férfi csak 16 éves korától fogva rendelkezhetik sajátjával, zálogok, arany- ezüstneműiről; addig a nő már 14 éves korában jogérvényesen teheti ezt. A nőnek 16 éves korában tetszése szerint rendelkezhetik hitbéréről és minden szerzett örökölt javairól; ügyvédet pedig már 14 éves korában vallhat; míg a férfinak, a jogkedvezmény igénybevétele mellett is, legalább 20 évesnek kell lenni, hogy önálló iparüzletre engedélyt nyerhessen, miért a nő már 16 éves korában joggal folyamodhatik.

Szép előjoga a nőnek még az is, hogy ott hol a köznépek vámot kell fizetni, a menyasszony összes kísérete vámmentes.

Fontos előjoga a nőnek még az, hogy noha az atyának beleegyezése nélkül a leány 14 éves kora előtt nem mehet férjhez; de ha atyja máshoz kényszerítene: az ily kényszerű házasság felbontható azzal a különbséggel, hogy a rom. kath. nő, külön pápai fölmentés nélkül nem mehet ismét férjhez; ellenben a protestans és izraelita nő igen.

KÖZÜGYEK.

Curiai határozat.

A tiszviselők kártérítési felelősségére nézve érdekes az 1872. máj. hó 2-án 3008. sz. a kelt curiai határozat, melyszerint a közigazgatási hivatalnokok ellen, hivatalos eljárásuk által okozott kár megtérítése iránt indított kereset, azon esetben is, ha az 1870 évi XVIII. t. cikk életbelépte előtt elkövetett tényekre vonatkozik, a polgári bíróság illetősége alá tartozik.

V. József ügyvéd által képviselt V. József felperes előadva, hogy U. Miklós alperes, mint városi kapitány, a felperes által vásár alkalmával vett ökröket egy idegen embernek azon panaszára, hogy az ő tulajdonai, kiadatta, s az velük eltűnt, dr. N. Armin ügyvéd által védett U. Miklós alperes* ellen az ökrök árában 662 frt

íránt kártérítési kereset indított, alperes kifogást tett a bírói illetékeség ellen, mert a kereset közigazgatási tisztviselő hivatalos eljárása helyességének biralátát tárgyalza, s mint ilyen közigazgatási utra tartozik. Székesfehérvár város polg. tszéke 1871. nov. 17-én 3694. sz. a kelt végzésével, alperest a bírói illetékeség elleni kifogásával elutasította — mi ellen alperes 4669/1871. sz. a semmisségi panaszszal élt; mert, alperes mint városi kapitány intézkedett, midőn a felperes által igényelt ökröket egy harmadiknak kiadatta, mely tette felett nem a polgári bíróság, hanem csak a felsőbb közigazgatási hatóság illetékes határozni: vajjon törvényesen vagy törvény ellenére cselekedett-e?

Hivatkozott továbbá panaszló az 1871-ik a bírák és bírósági hivatalnokok felelősségéről szóló XII. t. cz. XI. fejezetének 68. §-a, továbbá a fejezet 70. §-ra; mert az említett törvénycikk 73. §-a a kártérítési kereset előfeltételül tüzi ki, hogy a hivatalnok által elkövetett kár szabályszerű jogorvoslattal elhárítható nem volt, mit felperes keresetében nem tesz, a miért a kereset elutasítandó lett volna;

felperes keresetét panaszlónak hivatalos állásában elkövetett jogtalan cselekményekre állapítja, mit azonban csak állít és bizonyítani meg nem kísérel, ennélfogva a semmisségi határozat 1869-ki 950. sz. alatt kelt határozata szerint, miután közigazgatási hatóságok intézkedései ellen az orvoslás nem bíróság előtti perrel, hanem felsőbb közigazgatási hatóság előtti folyamodás v. panasz útján keresendő, — helytelenül lett a kereset a polg. bíróság előtt megindítva.

A m. kir. Curia, mint semmissítő, a semmisségi panaszt elvetette;

mert a kereset alperes ellen kártérítésre levén irányozva, annak mint magán jogi természetűnek elintézése, tekintettel az 1870. XVIII. t. cz. 86. §-ára, a bíróság és nem a közigazgatási hatósághoz tartozik, a keresetelőségi jog kérdése pedig, az ügy érdemére tartozván, semmisségi panasz tárgyát nem képezi. (A Jogt. közl. után.)

Hirdetmény.

Az országgyűlést folyó évi szeptemberhő 1-re sz. k. Pest városába összehívó kegyelmes királyi rendelet közhírré téve levén: a Szabolcsmegyében levő országgyűlési képviselő-kerületekben a választások folyó évi július 8-ak d. e. 9 órájára kitűzettek.

A választások a választó-kerületek eddigi székhelyein fognak megvitatni, s azok vezetésével és pedig: a nagy-kállói választó-kerületben Blauer Miklós elnök, Gál Elek helyettes elnök, Böszörményi Kornél jegyző, Báthly Barna helyettes jegyző; a nádudvari választó-kerületben Nagy István elnök, Reviczky Tamás helyettes elnök, Molnár Gedeon jegyző, Papp Zsigmond helyettes jegyző; a t-lői választó-kerületben Szoboszlai Pap József elnök, Liptay Eudárd helyettes elnök, Nagy Ádám jegyző, Kaposztás István helyettes jegyző; a bogdányi választó-kerületben Székely Benedek elnök, Elek Béla jegyző, Szalanczy Ferenc helyettes jegyző;

a kisvárdai választó-kerületben Hovsavy Kristóf elnök, Sánta István helyettes elnök, Csernyánszky István jegyző, Ráder György helyettes jegyző;

a nyírbátori választó-kerületben gróf Dégenfeld Gusztáv elnök, Baksay István helyettes elnök, Diószeghy Sándor jegyző, Gergelyffy Ferenc helyettes jegyző — megbízottnak.

Kelt Nagy-Kállóban, az országgyűlési képviselő-választási központi választmány 1872-ik évi június hó 20-án tartott üléséből.

Korányi Miklós
valaszt. jegyző.

Bónis Barnabás
valaszt. elnök.

CSEVEGÉSEK.

Szücs: Na komán! remélem, hogy a mostani képviselőválasztásnál velünk lesz, s nem fog a baloldallal tartani.

Asztalos: Eltaltal! komán. A baloldallalnak felmondom a barátságot. Mától fogva egy baloldallal sem fogok csinálni koporsót; hanem maguknak, komán, tiszta szivemből, még hitelben is készítik: csak parancsoljanak velem.

Ez nem adama; ez megtörtént dolog.

Földesur: Hát inspektor ur! miért nem megy beiratni magát a választók közé?

Inspektor: Minthogy meggyőződésem szerint nem szavazhatok inkább felé sem megyek a választásnak méltóságos ur!

Földesur: Ki kényszeríti önt, hogy meggyőződése ellen szavazzon?

Inspektor: Már méltóságod iránti tartozó tiszteletből sem szavazok; miután méltóságoddal nem lehetek egy politikai nézetben.

Földesur: Ezt igen rosszul tenné ön inspektor ur. Első a haza, azután én Most már én mondom, hogy csak menjen; gyakorolja polgári jogát és teljesítse hazafini kötelességét, meggyőződése szerint.

Sok ilyen fúrat adjon a magyarok Istene hazánknak!

UJDONSÁGOK.

(sz.) Lapunk azon t. cz. előfizetőit, akiknek előfizetési idejük már részint lejárt, részint folyó júniushó végéig lejárt, tisztelettel kérjük, az előfizetési díjak szives beküldésére: hogy a lapkiadó-társulat tájékozhatta magát a lap sor-szának állásáról.

× A nyíregyházi választók összeírása munkálata ma fejeztetik be. Folyó júniushó 21-én estig összesen 1715. választó iratott össze, mely számból baloldali körülbelül 1132. jobboldali 583. Az igazoltaknak tekintet az beirt 1715. választón kívül, közel 204. utasítottat vissza, mely számból azonban, mint a baloldalon beszélük, 180. a legjogosabban számíthat az igazoltatásra.

(Gy.) A felső szabolcsi ref. egyházmegye folyóhő 19-én és 20-án tartotta képviselői és számvevő-gyűlést Nyíregyházán, mely alkalommal több egyes panaszok, egyházi ügyek és számadási nehézségek intézettek el. Elhatározottat a többi közt, hogy az egyházmegyei gyűlések ezental ne csak Nyíregyházán, hol utóbbi időkben állandóan tartattak volt, hanem, tekintettel az egyházmegye északi és déli vidékeire, másutt is, jelesen a helyosztó gyűlések felváltva Nyíregyházán és Kis-Várdán, a számvevői és ősi gyűlések pedig Nyír-Báthorban tartassanak. Határozatba ment továbbá az is, hogy a gyűlési jegyzőkönyvek ezental rendszeren kinyomattassanak. A különféle állások betöltésére vonatkozó beérkezett szavazatok, a következők eredményt tüntették fel: A papi ülnökökre nézve bejött szavazatokból Litkei Péterre 15, Buzik Zsigmondra 12, dr. Heisler Józsefre 9 esett; a többi szavazat több lelkes közt oszlott meg. Általános többséget senki sem nyerrén, a legtöbb szavazatot nyert Litkei Péter, Buzik Zsigmond és dr. Heisler József nézve, a szavazás beadása ujabban elrendeltett. A világi ülnökökre nézve bejött 67 szavazat, melyből Patay Istvánra 36, gr. Vay Ádámra 31 esvén, Patay István megválasztottnak jelentett ki elnökölő esperes által. A papi aljegyzőségre nézve beérkezett 64 szavazatból, Szabó Ferenczre 37, Porcsolt Károlyra 17, Horváth Józsefre 10 esvén, Szabó Ferencz mint általános szavazattöbbséget nyert, megválasztottnak hirdettetett ki. A világi aljegyzői székre, bejött összesen 60 szavazat, melyből Szikszay Pál 24-et, Bodnár János 21-et, Jármy Odón 15-öt nyert. Általános többséget egyik sem kapván, a két legtöbb szavazatot nyert jelöltre nézve, a szavazat újból elrendeltett. Az egyházközségi világi képviselőre beadott 64 szavazatból Pilissy Lajosra 38, László Alajosra 12, Jármy Elekre 14 esvén. Pilissy Lajos általános szótöbbséggel megvá-

tunk; hanem a népmesítő, erkölcsképző s a korigényelt jótékonyzélű intézetektől egy fillért is sajnálunk.

Azt gondolja valaki, hogy egyik vagy másik párt nyer azzal a kieresztakolt többséggel, melynek nyomában a demoralizáció közt gazdag kőveket?

Most veszem észre, hogy én itt úgy beszélek, mintha fizetett emberek volnék egy eddig még nem létező pártnak; pedig csak egy tárczákkel volt számdékom összeítvni. De mit tettek én róla, ha még a levegő is tele van kortesatombokkal annyira, hogy valóban nagy megerőtetésébe kerül az embernek, nem irni korteskedésről.

Hála a Gondviselésnek és a kisvárdai társaséletnek, hogy másról is lehet írni. Például ott van a dalárda, mely nem régen tartotta vidám majálisát s amely már június 29-ére újból kedélyes estélyre, — zászlószentelési ünnepeyre — hívja meg a közönséget, amikor lesz zászlószentelés, dictio, ének, szavaltat, tánc, — való zínüleg kivilágos kiviradg. A zászló keresztanyja Czobéle né öngyásza leend, akinek a dalárdai estély kétségkívül igen sokat fog köszönhetni. A gözmozdonyó fűtve is maholnap felsivt Várda alatt. Alig várjuk, hogy a nyíregyházi Sóstóra kirándulókat tevévünk. A társaság már szervezte van; addig azonban csak tegeylen jár a csap-záhonyi Tiszához buvizárogat tépni és pogácsát emi szép hölgyek kacsóból.

A multkor is egész nyolcz koci nő és férfi vett részt egy kedélyes mulatságban, melyet a Tisza-parton rendeztek s Záhonyban K... vendégszerető házával végeztek be. Az épülműben levő tiszai hid szemlélése, csolnakázás, a sok munkáskész sürgése, mindekenfelett pedig az ebédet kiállító vendéglő mindenkit kielégítő készlete, egész estig jövedvü időtöltésben részesíték a kirándulókat.

Számte sajnálom, hogy tovább nem folytathatom tárczám. De hiában, prínczipálisan megérkezett, akiknek egyáltalában nincs szüksége ilyen üres tárczára.

A „Szabolcs” tárczája.

D. E. k. a emlékkönyvébe.

Láttál-e már piros hajnalt,
Mely beszeg hőrczet, halmot, fát?
Étetted így ontse el,
Így szegje be a boldogság!

Láttál-e már drága követ,
Mit arany gyűrű tart fogva?
A tiszta, hű szerelemnek,
Légy ily drága, őrzött foglya!

Kmethy.

Vidéki tárczalevél.

Kisvárdán, június 17.

Jó, hogy megemlékezett a „szerkesztői levélkosár” rólam, különben megczáfoltam volna azt a régi közmondást: ami késik, nem mulik; haugyan kérti és mondni, nem volna már is oly rokonfogalom, mint menyasszony és fiatal menyecske.

Az alkalmat leginkább azért ragadom meg, mert egész halmaz újdonság, korteskedés s tudná a jó ég, mi mindennek az elbeszélése nem áll rendelkezésem alatt. Olyan vagyok, mint a megtelt spongia; csak meg kellene nyomni és folya ajakamról a discours. Jobban mint a nyíregyházi ** vendéglőben adni szokott czitromból a lé, melyet ugyancsak facsargathatna a szerkesztő ur, jól állok érte, hogy vagy ön, vagy az a szegény bornyuszelet hoppon maradna. Milyen jó, hogy én nem vagyok czitrom s az ön becses lapja véletlenül nem bornyuszelet..

Ne vegye rossz értelemben e hasonlatot. Piktornak, poetának, vidéki levelezőknek, no meg most bizonyos korteseknek, ugy is sok szabad.

Nálunk már egy megtörténtnek állított adomával is meg örvendezteté e vajudó kortesvilág a közönséget. X-on ugyanis igen veresszínű hust osztottak ki a pol-

gártársaknak. Ugyanazon alkalommal pedig, valakinek egy magázó szürkéje a legelőről elveszvéen, a másik párt rífogta, hogy annak a husa volt a véres áldozat, s azért most ott elég egy „gyih szürké”-t kiálltani, hogy jobban dühösködjenek az X-pártiak, mint a ricsiek, ahol a komondornak megrepedt a szive; vagy mint a tarpainak, ahol megpréslétek s végül mint a száldobágyiak, ahol az egyszeri ember keresztbe vitte a lábtót az erdőnek.

Imé! Szabolcsmegye ismét nevezetesebb lett egy adomával, amit békes állapotok mellett nem érhetett volna el. Képzeltető, hogy ezért nem is marandunk hűl- lenek a korteskedéshez. Nem; korteskedünk lelkesülten: leány, ifju, apró, nagy, szegény és gazdag. Természetes, hogy legtöbbet lakomáztat, étet és itat az, akinek legtöbb van; de nem szavazója, hanem — pönze.

Én csak azt sajnálom, hogy ha már nem születtem is papnak, legalább miért nem lettem azzá? Kiskoromban jó praedicatornak tartottak s a mai világban, ahol még korteskedéssel is lehet a szócikének érdemeiket szerezni, legalább egy nyakláncra tehettek szert. Ha eszembe jut és a régi réam pazarlott véleményem, nem hogy békét a húság; felöltöztet talmi-aranyos palástjába, a szócikre vezérel képelemben s ajakam fantasticus ríngatózások között megszólalni akar: „tisztelet választó közönség, nagyra becsült polgártársaim az urban*!

Ugy képelem, hogy erre a megszólításra kezébe veszi a szerkesztő ur a veres ezerszáz; pedig kar. Eszemben sincs kortesbeszédet tartani s ha tartanék, legfeljebb azt kérdeném a hazafini indulattól uton utófélen dilöngő tisztelt választópolgárokotól, hogy: most gyakorolják azt a legszentebb polgári jogot? s ez az a jözan elhatározás, melyre a pártok oly dicsekvőleg szoktak hivatkozni?!

Más országokban lassankint szokott a nép demoralizálódni; nálunk per dampf. Mint ha csak ezzel is azt akarnánk megmutatni, hogy mennyire tudunk mi haladni. Korteskedésre mesés nagyságu összegeket köl-

lasztottak mondatot ki. A közelebbi gyűlési időnek kifizésére az eseres hatalmaztatott fel.

(L—cs.) **Gróf Degenfeld Imre**, mint utólagosan értesítenek benőket, a szakolyi ref. egyháznak egy belső telki állományt volt kegyes adományozni. Sokáig éjlen a vallás- és nevelésügy iránt ily nemesen érzi főt.

(T—y) **A tiszai-lőki választókerület** deákpartit elveket valló választópolgárai, folyóhó 14-én Szent-Mihályon gr. Dessewffy Aurél ömélőssága kastélyában, pártértekezletet tartottak, mely alkalommal képviselőjelöltül, Kállay Gusztáv kiáltványt ki Szomjas József balpárti jelölt ellenében. Az értekezleten Patay András Debreczen és N. Várad városok főispánja is jelen volt.

(J—ó) **A szabolcsmezei takarékpénztár** által, a felső-szabolcsi egyházmegyében legszorgalmasabb két tanuló részére ajánlt 25—25 ftt szorgalomdíj, az e folyó hó 19-én és 20-án Nyiregyháza tartott egyházmegyei gyűlésből, Kiss Endre kisvárdai és Tóth János mándoki néptanítóknak ítéltetett oda.

A nyiregyházi művelt osztályhoz tartozó ifjuság folyó évi júliushó 3-án kirándulást, illetoleg táncmulatságot rendez a Sóstón. Üdvözöljük a derék ifjuságot e szép törekvéseért annál inkább, minthogy az ezidei sóstói mulatságok egyike sem mondható sikerültnek.

(cs) **A kis-várdai dalárda** folyóhó 29-én zászlószentelési ünnepélyt tart. A keresztanyaságot Czöbel Albertné urholgy önagsága volt kegyes elvállalni. A szentelési ünnepélyt táncszertély fogja berekesztetni.

A felsőtiszavidéki gazdasági-egylet által tervezett kiállítás rendezésével megbízott küldöttség tudatja a t. cz. közönséggel, hogy a kiállítandó tárgyak bejegyzetése holnaptól kezdve, a nyiregyházi nagyvendöglő 1-ső számu szobájában d e 9—10, d. n. 3—6 óráig napokint bármikor eszközölhető.

(E—i) **Enyimi Lajos** városi tanácsnok pénzéjét, folyóhó 21-én éjjel 10 és 11 óra közt, egy korábban nála szolgált, de megszökött csavargó legény feltörte; de midőn a tettes épen, valószínűleg társai után meut volna, hogy a pénzéből bort lojlanak, a házi ur a pénzéjét feltörésével támasztott zajra felbrevdén, a távozót felismerte és utánna sietett. Midőn azonban látta, hogy a gyorsan futó legényt lehetlen utóérnie, örök után kiáltott; de haszlatlan; mert azok, történetesen soha sincsenek ott, hol épen szükség volna rájuk. Az üldözö gazda kénytelen volt tehát segélyért kiáltani; mire a holló-utczában két beesitlöcs ember kirohanván, a futó pénzéjét sikerült elfogniok és a városházára kísérniök. Valóban érdemes volna jutalmat tűzni ki annak, aki fölfedezte, hogy a városi éjeli örök, tulajdonképen hol töltik az éjszakákat?

(=) **A kis-várdai választókerület** ellenzéki képviselőjelöltje, Bárczay Ödön, folyó júniushó 9-ikén mutatta be magát a kis-várdai választóknak, akik a megverő külsejü, jeles képzettségü s kitünő szónoki tehetségü biró jelöltet nagy lelkesedéssel fogadták.

Lónyay Menyhért miniszterelnökről, az a hír kezd szárnyalni tegnapi óta, hogy a pozsonyi képviselőséget elvállalta volna. Nem levén bizony tudomásunk e tényről, csak feutartással közöljük e hirt.

Casanova, állatszeliidítő, mint halljuk Kaszáról Nyiregyháza szándékozik jöni, hogy hámulatos idomító-tehetségét és ritka állapotpéldányait közönségünknek is bemutassa.

(K—s) **Kis-Várdán ismét tűz volt** f. é. június hó 14-én, mely alkalommal, két ház égett le. A tűz egy peres háznál ütött ki, mégpedig épen azon napot megelőzőleg, amikor az eddigi háztulajdonos a legfelsőbb bírósági marasztaló ítéletet kézhez vette.

(Sz—ó) **Erdélyi Mihály** napkori bírtokos és postamester, jelenleg Pesten idözik, hol egy általa már 7 év óta tanulmányozott s roppant fáradsággal és gondal összehállított javított léghajót mutatott be, a kormány által kiküldött vizsgáló bizottságnak, mely már kedvezöleg nyilatkozott e jeles találmány fölöl. Az eszme alapját, a madarak röplésénél mérvaló műveletek képezik. Erdélyi javításai következők állanak: Egy nagyszerű, végtelen csavár, mely oly hosszú, mint az egész légömb, lapátokkal van ellátva és egy a hajó felekén elhelyezett óramü által mozgattatik; a lapátútségek pótolják a madár szárny útését és előre mozdítják a gömböt; elől-hátul mozgatható vitorla van alkalmazva, melylyel a léghajót jobbra vagy balra lehet irányozni; végre két oldalt egy-egy vízszintes vitorla, melyek közepén meghajlíthatók és megadják az irányt fel vagy lefelé, veszély esetén pedig az eres lassítására szolgálhatnak. Öhajtható volna, hogy a derek feltalálót, legalább annyi segélyben részesítené a kormány, hogy találmányával komoly kísérletet tehetne.

Dersini József lovada-igazgató társulata, mint töle tudjuk, a Szathmáron megkezdett circus-építésnél fölmerült nehézség miatt, még e héten városuk marad s csak a jövő hét elején utazik el Szathmárra, hová mint az ottani lap írja, nagy feszültséggel várják. Szemenovics Mária nyiregyházi születésü fiatal lovárnó, lapunk múlt számának megjelenését követő létfőn lépven fel, lovaglási tehetségéről nem hozhatunk híradatot. Minthogy pedig nevezett kisasszony lovaglásban, a tehetség kétségtelen jeleivel találkozott: jövöje érdekében méltányosnak találtuk, róla is éspedig dicséröleg megemlékezni. Tartásában helyes szabályosság, mozgásában elég biztosság, általában egyéniségében sok kedvesség nyilatkozik. Jövöjéhez, ha korával szorgalma is lépést fog tartani, a legszebb reményeket lehet fűzni.

A városi hatóságot figyelmeztetjük a tokaji utczában egy házra, mely nemcsak a szépséget, nemcsak a szomszédos ház tulajdonjogának megsértése, hanem tüzrendjének tekintetben is felettébb veszélyes. Mint halljuk, a tulajdonjogában megháborított szomszéd megindította ugyan a pert a figyelmetlen s mások jogait nem respectáló építető ellen; mindazáltal a városi hatóságnak hivatalbóli kötelessége volna, a per lejártá előtt is rendretasítani az illető háztulajdonost.

A KÖZÖNSÉG ROVATA.

Felvilágosítás.

A „Szabolcs” folyó évi 24-ik számában „Több részvényese a népbanknak” alulírt igazgatóságától, az ott előadott kérdésekre felvilágosítást kérvén, az igazgatóság azt a következőkben adja meg:

Mindenekelőtt előrebocsátja:
1-ör, hogy a folyó évi rendes közgyűlés jegyzőkönyve s azzal a kérdéses népbank ügye is, a mlugu magy. kir. miniszteriumhoz felterjesztetvén, onnan ezideig még semmi válasz nem érkezett.

2-ör. A czélibavett népbank létekitése azon „Értesítés” értelmében, mely a nyiregyházi ipar és kereskedelmi bank* nevében, folyó évi február hóban, a közönséghez íntéztetett. „Önszegélyező pénztár” alakjában indítatván meg, most a kezdet ezen stadiumán van.

Ezt előrebocsátva: ami már a feltett kérdéseket, nevezetesen pedig az

1-sőt és 2-ikat illeti: a fentebbi értesítésnek a népbank működési megalakítására vonatkozó második része ezen szavaktól kezdve: „Az önszegélyező pénztár következőleg fog megalakulni; a második lapon olvasható következő bekezdésig: „Azon reményben, hogy” stb. képezi eddig azt, amit rendszeren alapszabályoknak nevezünk. Az eddigi megalakulás, hozzájárulván az illető felek aláírásai, ezen az alapon történt s a kérdéses önszegélyező-pénztár, illetoleg a „népbank” ügye ma még mindig ez alapon áll.

A 3-ikra a befizetett pénzeket alulírt igazgatóság határozata szerint egyelőre 6 százaléki kamat fog fizettetni. Kezelésért a bank részére provisio nem fizetetik.

A 4-ikre a folyó évi mart. 30-án tartott igazgatósági és választmányi egyes gyűlés elvileg kimondta, hogy a népbank (önszegélyező pénztár alakjában) egyelőre csak mint a helybeli ipar és kereskedelmi banknak külön osztálya, az alapszabályok 15-ik §-a b. pontja a) alatti bekezdése alapján állítatik fel; miből önként következik, hogy idővel, mely idő azonban ez ideig még nincs meghatározva, a bankal egyetértőleg attól külön is válhat.

A nyiregyházi ipar és kereskedelmi bank igazgatósága.

Növeveldei közzivsga.

A kir. oktatásügyi miniszterium által nyilvánossági joggal felruházott növeveldeimben, a második fél-évi közzivsga júliushó 2-án délelött 8 óratól kezdve fog megtartatni (más alkalmas helyiség hiánya miatt) a nagyvendöglői teremben.

A nevelésügy barátait s általában a t. cz. közönséget erről azon felkérésrel van szerencsém értesíteni, miszerint a vizsgán minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

Tisztelettel
Palánszky Csapó Ida
intézetii tulajdonos.

KÖZGAZDASÁGI ROVAT.

A Szabolcsmezei kiállítás.

A magyarnemzet szegénységének s a müveltebb államoktól elmaradásának, egyik fooka az volt és még ma is nagymértben az, hogy nem ismerte és nem ismeri önmagát; miért is sem anyagi, sem szellemi ereje nem fejlődhetett ki kelleoeg.

Ha tehát, helyre akarja hozni a nemzet ama mulasztásokat, melyek előhaladását mindaddig gátolták: szükséges, hogy elkövesse mindent, ami az önsismeret kulcsát kezébe adja.

Ily önsismeret kulcs a többi közt, a kiállítás eszméje, mely minél terjedesebb és gyakoribb, annál üdvösebb eredményeket mutat fel úgy az anyagi, mint a szellemi előhaladás terén.

A kiállítás, a lehető legjobb iskolája a gazdának, az iparosnak, és gépésznek. Itt a kiállításokon ismeri meg a nemzet, erejét és gyengéit a különböző termelési ágakban; itt nyer ösztönt és irányt az előretörésváshoz, az erő, a munka és képesség fejlesztéséhez: mik nélkül ma már egyetlen nemzet sem állhat meg és foglallhat tisztelt helyet az államcsaládban.

Nem lehet tehát eléggé méltányolni a „felsőtiszavidéki gazdasági-egylet”-nek azon nemes törekvését, melyszerint, minden lehető elkövetet és elkövet, csakhogy Szabolcsmezeje is részesülhessen a kiállítás eme áldásos előnyeiben.

A gazdasági-egylet eme nemes törekvése azonban, csak úgy termendi meg ama üdvös gyümölcsöket, ha az egyes gazdák, iparosok és gépészek, felfogva a kiállítás eszméjének fentebb jelzett fontosságát, sietni fognak termelvényeiket, gyártmányaikait és kézműiparcikkeiket a kiállítás színhelyére hozni s ott bemutatni azokat, a szükieségi körü háza közönségének; és ha a közönség szintén tömegesen fog sietni a kiállítás meköntésére.

Különösen az iparosok figyelmét hívjuk fel e kiállításra, melynél a kéziparművek díjazása is kilátásba helyeztetett. Gróf Dessewffy Aurél ömeltőssága volt az első, aki ez eszmét az egylet kebelében megpendíté, melyet az egylet tagjai, mint életrelvalót és foatost egyhangulag elfogadván, a díjazásokhoz szükséges pénzerő egyrésze, aláírás utján határozatott fedezetni.

Hírszerent e gyűjtések már is jelentékeny eredményt mutatnak fel.

Ismételve figyelmeztetjük a gazda- és iparos községséget eme kiállításra. Tegyük félre ezidőre a politikát. Ha a politizálás valahol árthat, ugy bizonyosan az ipar és nemzetgazdászaton azon tér, melyen a politika jó gyümölcsöket soha nem teremhet.

Mi köze van az iparicikkeknek vagy más termelvényeknek a politikához? A roz gyártmány egyaránt rosz a jobboldalnak ugy, mint a baloldalnak!

Bővebb tájékozásl álljon itt az e kiállításról újabbán átdolgozott és módosított előrajz (programm).

A felsőtiszavidéki gazdasági-egylet által a nagyméltőségú magy. kir. földművelés, ipar és kereskedelemi miniszterium partfögyösával f. 1872. évi júliushó 17. 18. 19. 20-ik nappain Nyiregyháza rendezendő iparmű-, termény-, állatkiállítás és arató s cséplőgépversenynek

előrajza.

I. Iparmű- és terménykiállítás.

A) Iparművek: 1) örmények: liszt, dara, kása, keményítő stb. 2) sütemények: kenyér, kalács, pogácsa stb. 3) folyadékok: sör, szesz, olaj, ecet stb. 4) étek: befőzöttök, aszalványok, vaj, turó, méz stb. 5) fonalékek: len, kender, fonál, czérna stb. 6) szövetek: házi és zákrásvon; 7) kötélverő-munkák; 8) szíjgyártó-munkák; 9) szűcsmunkák; 10) varga-munkák; 11) bútorneműk; 12) edények s konyha-eszközök; 13) ruhane-műk; 14) gazdasági -kovács-munkák; 15) gazdasági eszközök és gépek fa- és ércből, u. m. vetőgépek, ekék, berenák, szecskavágók, répvágók, répaszedők, kapáló- és gyűjtőgépek stb. az arató- s cséplőgép kivételével.

Az ez osztályba tartozó iparművek arany, ezüst és bronz érdemekkel, pénzjutalmakkal és dicsérő oklevelekkel fognak kitüntetettini, éspedig

az 1) alsosztálybeli 1 arany, 2 ezüst, 3 bronz érem;
2) " " " " " 2 " 3 " "
3) " " " " " 2 " 3 " "
4) " " " " " " " dics. oklevelek;
5) " " " " " " " 4 bronz érem;
6) " " " " " " " 1 " 2 " "
7) " " " " " " " 1 " 2 " "
8) " " " " " " " 2 " 4 " "
9) " " " " " " " 1 " 2 " "
10) " " " " " " " 1 " 2 " "
11) " " " " " " " 1 " 2 " "
12) " " " " " " " 1 " 2 " "
13) " " " " " " " 1 " 2 " "
14) " " " " " " " 1 " 2 " 4 " "
15) " " " " " " " 3 " 5 " 8 " "

B) Termények: 1) gabonaművek; 2) olajnövény; 3) takarmánymagvak; 4) gyökönvények; 5) tök, ugorka, dinnye és ezek magvai; 6) gyümölcsök; 7) zöldségfélék; 8) hüvelyesek s füzélék; 9) virágok s ezek magvai. (Az 1, 2, 3 alattiakból 1 véka állítható csak ki.)

Ezen osztályban következők ezüst és bronz érdemek s dicsérő oklevelek osztanak ki:

Az 1) alsosztályban 3 ezüst, 6 bronz érem;
2) " " " " " 1 " 2 " "
3) " " " " " 2 " 3 " "
4) " " " " " 2 " 3 " "
5) " " " " " " " dicsérő oklevelek;
6) " " " " " " " 6 bronz érem;
7) " " " " " " " 2 " 3 " "
8) " " " " " " " 2 " 3 " "
9) " " " " " " " 1 " 2 " "

II. Állatkiállítás.

A kiállítás tárgyát képezi: A) Szarvasmarha; B) Ló; C) Sertés; D) Juh; E) Aprómarha. A saját nevelés és a tulajdoni községi bizonylattal igazolandó.

Díjaztatni fog A) Szarvasmarhánál

- 1) a legkitünőbb magyarfajú bikák 1 arany, 2 ezüst, 4 bronz éremmel.
- 2) a legkitünőbb magyarfajú tehének 1 arany, 2 ezüst, 4 bronz éremmel;
- 3) a legkitünőbb magyarfajú marhák nem, faj és korlönöltség nélkül 2 darab csász. arany és 2 darab tallérral.

B) Lovaknál

- 1) 3 és 2 éves kanczák 1 arany, 2 ezüst, 3 bronz éremmel.
- 2) 4—7 éves kanczák, sikerült szopós csikóval 1 arany, 2 ezüst, 3 bronz éremmel.

C) Sertéseknél

- 1) a legjelesebb kanok 1 arany, 2 ezüst, 3 bronz éremmel;
- 2) a legjelesebb koczák 1 arany, 2 ezüst, 3 bronz éremmel;
- 3) a legjelesebb malaczkok 2 ezüst, 3 bronz éremmel.

D) Juhoknál

- 1) a legjelesebb magyarfajú kosok 1 arany, 2 ezüst, 4 bronz éremmel;
- 2) a legjelesebb magyarfajú anyajuhok 2 ezüst, 2 bronz éremmel;
- 3) a legjelesebb nemesített kosok 1 arany, 2 ezüst, 4 bronz éremmel;
- 4) a legjelesebb anyajuhok 1 arany, 2 ezüst, 4 bronz éremmel.

E) Aprómarhánál

Nem- és fajkülönbség nélkül 1 ezüst, 6 bronz érem és dicsérő oklevelek.

III. Aratógép-verseny.

Versenyezhet minden aratógép, mely 3 ló erejénél többet nem igényel s e vidék talajviszonyainak megfelel. Fököllekek: egyszerű, tartós s vidéki iparos által is igazítható szerkezet, a kisebb alkatrészek könnyen beszerezhetösek. Gépek, melyek kaszalógépül is alkalmazhatók, — előnyben részesülnek. Egyenlő tulajdonságok mellett azon gép előnyben részesülni, mely a ledölt gabona aratásánál is használható, kevesb kézi erőt igényel, a gabonát kevesebb magvesztéssel aratja, könnyen szállítható s olcsóbb.

Jutalmak: 1 arany érem 10 darab cs. arannyal.
1 arany érem.
2 ezüst érem.

